



**Återvinnings
industrierna**

Näringsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över Fjärrvärme i konkurrens (SOU 2011:44)

Återvinningsindustrierna (ÅI) representerar den privata återvinningsindustrin i Sverige med en omsättning på mer än 18 miljarder kr och ca 5700 anställda.

ÅI:s yttrande begränsas i huvudsak till gränsdragningsfrågor mot avfallsmarknaden och kommunernas roll på den konkurrensutsatta marknaden.

Sammanfattande synpunkter

- **ÅI föreslår** att en konsekvensbedömning görs för avfallsmarknaden innan beslut fattas om en konkurrensutsättning av fjärrvärmemarknaden
- **Krav måste ställas på** att kommunerna upphandlar behandlingen av hushållsavfall
- **ÅI avstyrker** en utvidgning av lokaliseringsprincipen för kommunala bolag

Konsekvensanalys bör göras för avfallsmarknaden och behandlingen av hushållsavfall bör upphandlas

Den föreslagna regleringen av fjärrvärmemarknaden får konsekvenser på avfalls- och återvinningsmarknaden. ÅI anser därför att det är viktigt att en bedömning av konsekvenserna görs och att nödvändiga åtgärder vidtas för att båda marknaderna ska fungera väl. I detta sammanhang måste också klargöras hur kommunerna ska särredovisa verksamheterna så att inga korssubventioner kan ske och att monopolverksamhet inte sammanblandas med konkurrensutsatt verksamhet. Prissättningsmodellen för att få

avsättning för värme på ett fjärrvärmenät som ofta ägs av en konkurrent på avfallsmarknaden bör studeras i detalj.

Det avfall som uppstår hos hushållen är idag kommunalt monopol (undantag avfall som producenterna har ansvar för). En betydande del av avfallsbehandlingen upphandlas inte av kommunerna idag. Avfallet, som uppkommer i de kommuner som äger eller är delägare i förbränningsanläggningar, direktilldelas oftast det kommunala bolaget som driver förbränningsanläggningen i strid mot LOU. I många fall driver bolaget både avfalls- och fjärrvärmeverksamhet och även andra typer av verksamhet.

Det kommunala bolaget tar ut en behandlingsavgift, s k mottagningsavgift, som påförs kommunens invånare via den kommunala avfallstaxan. Det innebär att den kommunala avfallsförbränningsanläggningen har en intäkt för detta avfallsbränsle och att allt avfall inte anskaffas i konkurrens. För att inte den kommunala avfallstaxan ska subventionera fjärrvärmeproduktionen i det kommunala bolaget är en upphandling, av det i kommunen uppkomna avfallet, av avfallsbehandlingen nödvändig. Redan idag, utan konkurrens, finns en risk att sådan korssubventionering kan ske.

ÅI vill i detta sammanhang också framföra att många av avfallsförbränningsanläggningarna är överdimensionerade vad gäller avfallsinflödet i förhållande till kommunernas eget avfallsbehandlingsbehov, vilket leder till att förbränningsanläggningen har behov av att ta in ytterligare avfallsbränsle från marknaden. Det är därför inte ovanligt att en avfallsproducent, utanför ägarkretsen, betalar en lägre mottagningsavgift till pannan än vad de egna medborgarna får betala till den panna de indirekt äger. Denna korssubventionering påverkar klart de privata företagens möjligheter att konkurrera då prissättningen inte är transparent.

Ett ytterligare skäl till att upphandling av avfallsbehandlingstjänsterna alltid ska ske är att alltför mycket återvinningsbart material idag går till förbränning. En ökad konkurrensutsättning av avfallsbehandlingen skulle med stor sannolikhet leda till ökad materialåtervinning.

För att säkra att konkurrens sker på lika villkor på både avfalls- och fjärrvärmemarknaderna föreslår ÅI att:

- en konsekvensbedömning görs för avfallsmarknaden innan beslut fattas om en konkurrensutsättning av fjärrvärmemarknaden
- krav ställs på att kommunerna upphandlar avfallsbehandlingen

Lokaliseringsprincipen bör inte utvidgas

Utredningen föreslår att lokaliseringsprincipen vidgas så att fjärrvärmeföretagen kan verka på en betydligt större marknad. Många av de kommunala fjärrvärmebolagen har verksamhet som också omfattar avfallsinsamling och avfallsbehandling. För avfallsverksamheten ska kommunen tillämpa självkostnadsprincipen och lokaliseringsprincipen.

ÅI anser inte att lokaliseringsprincipen ska utvidgas för de kommunala fjärrvärmeföretagen. Skälet är att de kommunala bolagen, som ofta har flera verksamheter, bedriver säljverksamhet på den konkurrensutsatta avfallsmarknaden utan att tillämpa LOU och en transparent särredovisning.

De kommunala bolagens dominans och prissättning på vissa delar av den konkurrensutsatta avfallsmarknaden, till följd av överkapaciteten på förbränningsanläggningar, leder till att privata återvinningsföretag inte anser att det är lönt att offertera. Därmed uppstår i stället en utvidgad monopolmarknad.

ÅI avstyrker därför utvidgningen av lokaliseringsprincipen.

Positivt med konkurrens

Avslutningsvis vill vi framföra att ÅI är positiv till konkurrensutsättning och att det generellt leder till ökad effektivitet, ökad valfrihet för kunderna, lägre priser och en utveckling av marknadens erbjudanden. Inom de delar av avfallsmarknaden som har avreglerats har erfarenheterna varit positiva. ÅI har inte tillräcklig kunskap om fjärrvärmemarknaden för att kunna bedöma utredningens förslag till reglering av marknaden.

För återvinningsföretagen kan en öppen fjärrvärmemarknad vara intressant av följande skäl:

- Nya tekniska lösningar för återvinning av råvaror kan ev leda till värmeöverskott som kan säljas till ett öppet fjärrvärmenät
- En öppen marknad kan ge förutsättningar för en mer transparent prissättning av olika fjärrvärmefjänster

Stockholm den 31 oktober 2011

Britt Sahleström

VD

Återvinningsindustrierna